VIÐMERKINGAR

SAMBAND
EIRIKUR LINDENSKOV
EIRIKUR@SOSIALURIN.FO
TLF 341800

Havstovan

Tað munnu valla vera fleiri meiningar tann stóra týdning, sum Fiskifrannsóknarstovan hevur havt fyri føroyska fiskivinnu og fyri samfelagið sum heild. Fiskirannsóknarstovan er ein av okkara elstu náttúruvísindaligu granskingarstovnum. Vit eru bundin at havinum og havsins livandi og endurnýggjandi tilfeingi. Tað er tí breið semja um, at gransking í øllum, sum hevur við havið, fisk og fugl, umhvørvi, veiðihættir og burðardygga veiði at gera hevur ómetaliga stóran týdning fyri Føroyar.

Fyri fáum døgum síðani fylti fiskirannsóknarstovan fimti ár sum føroyskur stovnur. Havrannsóknir við Føroyar eru væl eldri enn so og vóru upprunaliga danskt málsøki burturav. Danir hava í meira enn hundrað ár framt havrannsóknir við Føroyar og Grønland og eru hesar rannsóknir sjálvsagt ein partur av støðinum undir teimum rannsóknum, sum vit sjálvi hava framt, eftir at hetta málsøkið varð yvirtikið, og vit fingu egna fiskirannsóknarstovu.

Til nútímans fiskirannsóknir hoyrir sjálvsagt havrannsóknarskip, soleiðis, at vísindaliga starvsliðið fær framt ta feltgransking, ið er ein sera týðandi táttur í hesum granskingarøki. Tað byrjaði við Jens Chr. Svabo, sum var í so lítil til endamálið, síðan kom trolarin Magnus Heinason, ið nú má sigast at vera bæði ótíðarhóskandi og ov lítil. Nútímans havrannsóknarskip er ein fortreyt fyri nøktandi gransking og haldgóðum granskingarúrslitum. Nýtt skip er liðugt projekterað og nú er bert eftir at fáa politisku avgerðina og endaligu fíggingina uppá pláss. Skipið er ikki við í verandi fíggjarlóg, og eingi útlit eru til at byrjast kann at byggja skipið í hesum fíggjarárinum. Hinvegin ber ikki til at bíða alt ov leingi við hesi verkætlan, tí nýtt havrannsóknarskip er ein fortreytin fyri, at Fiskirannsóknarstovan, sum nú eitur Havstovan skal kunna røkja sítt gransingar- og eftirlitsvirksmi til lítar. Onkur vil vera við, at Sjóstovan hevði hóskað betur, men navnið spillir ongan.

Aðalmál Havstovunar er at veita myndugleikum og vinnu holla ráðgeving við støði í dyggari gransking. Hesa uppgávu hevur Havstovan higartil tikið í størsta álvara, men ikki kann altíð sigast tað sama um myndugleikar og vinnu. Mangan hava tilmælini frá Fiskirannsóknarstovuni, nú Havstovuni, elvt til drúgvan orðadrátt og politiska togan.

Tað vil so vera og minkar hetta einki um tann týdning stovnurin hevur. Hóast Havstovan hevur dugað væl at grundgeva fyri sínum tilmælum, so hevur verið ov langt millum partarnar. Her eigur vend at koma í, og partarnir eiga at læra seg betur at samskifta, tí í longdini eru hesar ósemjur ikki til gagns fyri gransking og vinnu. Tað er hóskandi í hesum høpi at spyrja, hví gransking ikki er betur samskipað í Føroyum. Havstovan granskar ikki bert havsins livandi tilfeingi, men fremur eisini havfrøðiliga gransking, ið hevur stóran altjóða ans og stóran týdning fyri eitt nú vitan okkara um veðurlagsbroytingar. Vit ynskja stovninum hjartaliga tilukku!

Sosialurin

Rotið páskaregg frá Tjóðveldinum

AKSEL V. JOHANNESEN

Annað kann man ikki siga um tað, sum Tjóðveldi borðreiðir við til føroysku familjurnar, nú tey hava lagt uppskot fyri Løgtingið um at avtaka rentustuðulin yvir ávíst áramál. Uppskotið fevnir um bæði verandi og framtíðar sethúsalán.

Eg kann undir ongum umstøðum taka undir við, at rentustuðulin verður tikin av fyri verandi sethúsalán. Tær familjur, sum hava sett búgv seinastu árini, meðan sethúsaprísurin hevur verið methøgur, hava ikki havt annað val, um tey ynsktu at seta búgv, enn at seta seg í risastóra sethúsaskuld. Familjur hava sett búgv við teirri fortreyt, at tey fingu rentustuðul av rentuútreiðslunum. Hesar fortreytur vil Tjóðveldi nú broyta.

Ein familja, ið hevur eitt sethúsalán á eina millión krónur, fær umleið 2.000 krónur í rentustuðli mánaðarliga, og við teim sethúsaprísum, sum hava verið seinastu árini, eru tað ikki so fáar familjur, sum hava eina millión ella báðar tvær í sethúsaskuld.

Fíggjarkreppan hevur við sær, at nógvar familjur hava trupult við at fáa endarnar at røkka saman. Verður rentustuðulin tikin av fyri verandi sethúsalán, so verður hetta steinur oman á byrðu fyri føroysku familjuna. Helst tann steinurin, ið fær korthúsið at rapa fyri mangar familjur.

Er hetta páskareggið, ið Tjóðveldi hevur at borðreiða við, so kann ikki sigast annað enn, at hetta er eitt stak rotið páskaregg. Eitt rotið páskaregg, sum Javnaðarflokkurin undir ongum umstøðum vil senda út til allar føroyskar familjur í páskagávu.

Broytingar eru neyðugar

Tá hetta er sagt, so eri eg samdur við teimum, sum siga, at okkurt má gerast við rentustuðulin. Samlaðu útreiðslurnar hjá kommunu- og landskassa av rentustuðlinum vóru 160 milliónir krónur í 2008. Samstundis kann staðfestast, at endamálið við rentustuðlinum ikki er rokkið.

Tá skipanin við rentustuðli var sett í verk, var endamálið at gera tað lættari hjá familjum at seta búgv.

Tað, sum hendi, var, at fíggingarstovnarnir innroknaðu rentustuðulin í lánsmøguleikan hjá tí einstøku familjuni. Hetta hevur havt við sær, at sethúsaprísurin hevur verið tillagaður á einum ov høgum støði. Familjan fær tí ikki tað burtur úr rentustuðlinum, sum upprunaliga tilætlað. Rentustuðulin hevur einans havt tað við sær, at sethúsaprísurin er øktur við eini upphædd, sum svarar nøkunlunda til rentustuðulin. Rentustuðulin er tí fyrst og fremst endaður sum ein stuðul til peningastovnarnar.

Framtíðarlán

Ein møguleiki hevði verið at niðurlaga rentustuðulin fyri framtíðarlán yvir eitt áramál soleiðis, at ongi nýggj lán komu inn í skipanina eftir t.d. 2015. Tað er ongin ivi um, at prísásetingin á sethúsamarknaðinum hevði lagað seg til hesa niðurlaging soleiðis, at familjan hevði fingið bústaðin tað bíligari.

Rentustuðulin farin av sporinum

Haldi eisini, at tað í ávísan mun er neyðugt at herða krøvini bæði til verandi og framtíðarlán. Rentustuðulin verður ikki umsitin soleiðis, sum upprunaliga ætlað við lógini. Tað framgongur av lógini, at rentustuðul kann veitast av rentuútreiðslum upp til 120.000 krónur árliga (hetta svarar við verandi rentustøði til eitt lán á umleið tvær milliónir krónur). Somuleiðis framgongur av lógini, at rentustuðul einans kann veitast fyri sethúsalán til bústað.

Hóast hetta, so verður lógin umsitin soleiðis í dag, at hvør einstakur persónur, sum stendur fyri láninum, kann fáa rentustuðul av rentuútreiðslum á 120.000 krónur árliga. Tað vil siga, at hevur ein familja eitt bústaðarlán á fýra milliónir, og maður og kona bæði standa fyri láninum, so fáa tey rentustuðul av øllum rentuútreiðslunum (240.000 krónur). Somuleiðis kunnu familjur, sum hava tveir bústaðir fáa rentustuðul til báðar bústaðirnar.

Samstundis hava bankarnir innført eina skipan við skáalánum. Hetta hevur við sær, at møguligt er at fáa skáar á sethúsaláninum, meðan lántakarin t.d. rindar lán til íløgur ella forbrúkslán til m.a. billán, flatskermar, uttanlandsferðir o.s.v.

Tað, at vælhavandi familjur vilja búgva í marglæti og seta búgv fyri fýra milliónir krónur, mugu tey sjálvi um, men tað er hvørki rætt ella rímiligt, at skattaborgarin skal vera við til at fíggja hetta marglætið.

Tað, at vælhavandi familjur hava tveir bústaðir, mugu tey eisini sjálvi um, men tað er hvørki rætt ella rímiligt, at skattaborgarin skal fíggja hetta marglætið.

Tað er sjálvandi eisini í lagi, at vælhavandi familjur fáa sær skáar, meðan tey rinda lán til íløgur ella ymisk forbrúkslán, men tað er hvørki rætt ella rímiligt, at skattaborgarin skal rinda fyri hesar marglætar.

Áheitan til Tjóðveldi

Latið okkum endurskoða rentustuðulin, men vælsignaði latið vera við at taka fíggjarliga grundarlagið undan føroysku familjunum.

Innsent tilfar

Av tí at vit fáa rættuliga nógv innsent tilfar sendandi – meira enn vit fáa í blaðið – hevur blaðleiðslan verið noydd at gjørt nakrar avmarkingar.

Enn sum áður skal fult navn skal vera undir øllum innsendum greinum – annars verða tær ikki prentaðar. Harnæst tilskila vit okkum rætt til at ikki at taka við tilfar, sum eisini er sent øðrum bløðum ella hevur verið prentað aðrastaðni.

Drúgvar greinar – greinar sum eru longri enn áleið 5.500 tekn, verða raðfestar lægri, og koma bert í blaðið, um pláss er fyri teimum. Tað er ein fyrimunur um vit fáa tilfarið umvegis teldupost ella á diskli.

Sosialurin

Sosialurin
Stovnaður: 1927
Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller jan@sosialurin.fo
Blaðstjóri: Eirikur Lindenskov eirikur@sosialurin.fo

Marknaðardeild: lysing@sosialurin.fo
Marknaðarleiðari: Gudny Langgaard gudny@sosialurin.fo
Tróndur Skaalum trondur@sosialurin.fo
Høgni Thomsen hogni@sosialurin.fo
Elin Vatnhamar Olsen evo@sosialurin.fo

Blaðfólk:
Áki Bertholdsen aki@sosialurin.fo
Vilmund Jacobsen vilmund@sosialurin.fo
Eilen Anthoniussen eilen@sosialurin.fo
Magnus Gunnarsson maggi@sosialurin.fo
Rigmor Dam rigmor@sosialurin.fo
Leo Poulsen leo@sosialurin.fo
Eyðun Klakstein eydun@sosialurin.fo
Árni Joensen arni@sosialurin.fo
Anna V. Ellingsgaard anna@sosialurin.fo
Rógvi Nybo rogvi@sosialurin.fo
Eirikur í Jákupsstovu eij@sosialurin.fo

Ítróttur:
Jákup Mørk jakup@sosialurin.fo

Myndamenn:
Álvur Haraldsen alvur@sosialurin.fo
Jens Kristian Vang jensk@sosialurin.fo

Kykmyndir:
Harald í Kálvalíð harald@ras2.fo

Sosialurin í Norðoyggjum:
Nólsoyar Pálsgøta 1, 700 Klaksvík
tel. 458686 fax 458687
e-post: klaksvik@sosialurin.fo

Sosialurin í Suðuroy:
tel. 375364 fax 375464
tel. 228814
e-post: aki@sosialurin.fo
e-post: dagfinn@sosialurin.fo

!!! Haldarar
sum ikki hava fingið blaðið, kunnu ringja til 341818 frá kl. 8.00-20.00 og boða frá

Uppseting/prent:
Uppseting: Sosialurin
Prent: Prentmiðstøðin
Útgevari:
Sp/f Sosialurin
Avgreiðsla:
Mán.-frí. 8-16
Tórsgøta 1, 100 Tórshavn
Tel. 341800, Fax 341801
Postadressa:
Postboks 76, 110 Tórshavn
E-mail:
post@sosialurin.fo
lysing@sosialurin.fo
lysingartorg@sosialurin.fo
varp@sosialurin.fo

Blaðið verður prentað mánadag-fríggjadag klokkan 13[30]

Lýsingar

Freistir:	Tekstlýsingar	Størri lýsingar	Lýsingartorgið	Heilsanir
Mánadagsblaðið	Mán.kl. 10	Frí. kl. 15	Frí. kl. 12	Frí. kl. 12
Týsdagsblaðið	Týs. kl. 10	Mán. kl. 15	Mán. kl. 12	Mán. kl. 12
Mikudagsblaðið	Mik. kl. 10	Týs. kl. 15	Týs. kl. 12	Týs. kl. 12
Hósdagsblaðið	Hós. kl. 10	Mik. kl. 15	Mik. kl. 12	Mik. kl. 12
Fríggjadagsblaðið	Frí. kl. 09	Hós. kl. 15	Hós. kl. 12	Hós. kl. 12

Størri lýsingar, sum nógv arbeiði stendst av, mugu vera inni í góðari tíð og áðrenn ásettu freistir.
Framíhjápláss má umbiðjast í góðari tíð.

Stødd:
Ein heil síða í Sosialinum er 254 mm breið og 346 mm í hædd. Breiddin á einum teigi er 39 mm og rúmið millum teigarnar er 4 mm.

Innsent tilfar
Fult navn skal vera undir innsendum tilfari. Innsendar greinar, har blaðleiðslan ikki er kunnað um bústað og telefonnummar, verða ikki settar í blaðið.